TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
THƯƠNG HIỆU & CÔNG LUẬN

Ứng dụng công nghệ trong truy xuất nguồn gốc: Giải pháp nâng cao hiệu quả quản lý và tăng cường tính minh bạch

16:14 08/07/2025

Việc ứng dụng công nghệ trong truy xuất nguồn gốc góp phần nâng cao tính minh bạch, chống hàng giả, hàng kém chất lượng và cung cấp dữ liệu chính xác giúp doanh nghiệp quản lý rủi ro, dự báo sản xuất.

Đại tá Phạm Minh Tiến - Phó Giám đốc Trung tâm Dữ liệu Quốc gia, Bộ Công an, Ủy viên Ban chấp hành Hiệp hội Dữ liệu quốc gia phát biểu tại Hội thảo.

Sáng 8/7, Hiệp hội Dữ liệu quốc gia (Bộ Công an) tổ chức Hội thảo chủ đề "Xác thực truy xuất nguồn gốc – Động lực phát triển bền vững của Kinh tế số Việt Nam".

Tại hội thảo, Đại tá Phạm Minh Tiến - Phó Giám đốc Trung tâm Dữ liệu quốc gia (Bộ Công an) (C12) - cho biết, 5 tháng đầu năm 2025, các lực lượng chức năng

trên cả nước xử lý hơn 40.000 vụ việc buôn lậu, hàng giả, hàng kém chất lượng, với tổng giá trị xử phạt lên tới 6.500 tỷ đồng; nổi bật là tình trạng hàng giả trong lĩnh vực thực phẩm, dược phẩm, gây ảnh hưởng trực tiếp đến sức khỏe và tính mạng của người dân.

“Hàng giả, hàng kém chất lượng như ma trận khi xuất hiện trong nhiều lĩnh vực, xuất hiện trong siêu thị, thậm chí cả trong bệnh viện nên gây lo lắng cho người dân. Hơn nữa, công nghệ làm giả ngày càng tinh vi, nên đặt ra nhiều thách thức cho các cơ quan chức năng, gây tâm lý hoang mang trong người tiêu dung”, Đại tá Tiến thông tin.

Nói về những bất cập trong việc truy xuất nguồn gốc hiện nay, Đại tá Phạm Minh Tiến nêu rõ, đó là việc không thống nhất mã định danh trên toàn quốc, dữ liệu còn phân tán theo các bộ ngành, lĩnh vực.

Hơn nữa, việc truy xuất nguồn gốc hiện nay có thực hiện nhưng mới là hình thức, thiếu chiều sâu; cũng như chưa kiểm soát hiệu quả hàng hoá trên các sàn thương mại điện tử; người tiêu dùng và cơ quan quản lý chưa có công cụ, giải pháp để xác thực và kiểm soát, trong khi doanh nghiệp không bắt buộc phải tham gia hệ thống truy xuất nguồn gốc hàng hoá…

“Việc triển khai các nền tảng truy xuất nguồn gốc hiện đại, ứng dụng công nghệ tiên tiến như blockchain, là giải pháp quan trọng giúp nâng cao hiệu quả quản lý, đảm bảo an toàn thị trường và tăng cường tính minh bạch trong toàn bộ chuỗi cung ứng”, Đại tá Phạm Minh Tiến nhấn mạnh.

Cũng thảo luận về vấn đề này, ông Bùi Bá Chính - Quyền Giám đốc Trung tâm Mã số, mã vạch quốc gia (Ủy ban Tiêu chuẩn Đo lường chất lượng quốc gia) cho rằng, từ thực tế những vụ việc sản xuất, kinh doanh hàng giả nghiêm trọng gần đây cho thấy đã đến lúc không thể làm ngơ mà cần phải siết chặt công tác quản lý bằng công nghệ để tránh các rủi ro tương tự xảy ra.

Quang cảnh hội thảo.

Theo các chuyên gia, truy xuất nguồn gốc là nền tảng cho quản trị số, chính sách số và phát triển hệ sinh thái dữ liệu mở, giúp Chính phủ hoạch định chính sách hiệu quả, hỗ trợ doanh nghiệp đổi mới sáng tạo và tăng cường niềm tin của người dân vào sản phẩm trong nước.

Truy xuất nguồn gốc giúp cung cấp dữ liệu chính xác, liên tục và đa chiều từ khâu đầu vào đến đầu ra, giúp doanh nghiệp quản lý rủi ro, dự báo sản xuất, điều phối kho vận, kiểm soát chất lượng tốt hơn.

Tuy nhiên, hiện nay việc truy xuất nguồn gốc còn có một số bất cập như: Không thống nhất mã định danh thống nhất trên toàn quốc; dữ liệu phân tán theo các Bộ, ngành, lĩnh vực, chưa tập trung; việc truy xuất nguồn gốc hiện nay có thực hiện nhưng mới là hình thức, thiếu chiều sâu (chưa thể hiện được chuỗi cung ứng, từ nguyên liệu, sản xuất đến người tiêu dùng); không kiểm soát hiệu quả hàng hoá trên các sàn thương mại điện tử.

Bên cạnh đó, việc truy xuất nguồn gốc còn những hạn chế như: Người tiêu dùng chưa có một công cụ xác thực; cơ quan chức năng xử lý thủ công, bị động chưa có kiểm soát chặt chẽ; doanh nghiệp không bắt buộc phải tham gia hệ thống truy xuất nguồn gốc hàng hoá; thiếu liên thông giữa truy xuất nguồn gốc và kiểm tra chất lượng hàng hoá và không có cơ sở dữ liệu tập trung để đánh giá và kiểm soát hàng hoá.

Còn theo ông Nguyễn Huy- Trưởng Ban Công nghệ (Hiệp hội Dữ liệu quốc gia), hiện từng doanh nghiệp đều có những giải pháp riêng, nhiều doanh nghiệp lớn

đã có công nghệ, có hệ thống cho sản phẩm và xác thực sản phẩm của họ, tuy nhiên chưa dựa trên tiêu chuẩn đồng nhất cho cả quốc gia cũng như liên thông quốc tế.

Đặc biệt bộ tiêu chuẩn đó không được xác thực bởi cơ quan nhà nước, mà đơn giản là chỉ kết nối trong nội bộ của từng doanh nghiệp.

Trong bối cảnh như vậy, ông Nguyễn Huy nhấn mạnh, việc ứng dụng công nghệ cho truy xuất nguồn gốc là bắt buộc và phải là chính sách toàn diện, có sự quản lý đồng bộ từ Trung ương tới địa phương và áp dụng cho tất cả doanh nghiệp.

Mặt khác, theo khuyến nghị của các chuyên gia, với hệ thống truy xuất nguồn gốc dựa trên công nghệ nội địa (blockchain, định danh số...), Việt Nam có thể kiểm soát dữ liệu trong nước, nhằm hạn chế phụ thuộc vào nền tảng ngoại và giữ vững chủ quyền dữ liệu.

Hải Minh